

ВІЛЬНЯК

ЛЕГЕНДИ СВІТОКРАЮ

Дол Стюарт
Кріс Рідел

Тернопіль
Богдан

ББК 84(4Вел)
С88

Paul Stewart & Chris Riddell
FREEGLADER

Text and illustrations copyright © Paul Stewart and Chris Riddell, 2004

The right of Paul Stewart and Chris Riddell to be identified as the authors of this work
has been asserted in accordance with the
Copyright Designs and Patents Act 1988.

All rights reserved.

Ілюстрації *Кріса Рідела*
З англійської переклав *Анатолій Саган*
за загальною редакцією *Валентина Корнієнка*

Друкується з дозволу Transworld Publishers відділення Random House Group Ltd.

Видавництво висловлює подяку літературній агенції Синописис
за допомогу в придбанні права.

Ексклюзивне право на видання цієї книги українською мовою
належить видавництву “Навчальна книга – Богдан”.

Стюарт П., Рідел К.

С88 Вільняк / Пер. з англ. А. Сагана за загальною редакцією В. Корнієнка. — Тернопіль: Навчальна книга—Богдан, 2007. — 384 с. — (Серія “Легенди Світокраю”)

ISBN 978-966-408-285-0 (укр.)

Темноліс, Каменосад, Крайріка... Нижнє місто і Санктафракс... Назви на мапі... Та за кожною з них криються тисячі історій — як занотованих у стародавніх сувоях, так і переказуваних із покоління в покоління — історій, що їх реповідають ще й нині. Подана нижче — лишень одна з них.

ББК 84(4Вел)

Охороняється законом про авторське право.

Жодна частина даного видання не може бути використана чи відтворена в будь-якому вигляді без дозволу автора перекладу чи видавництва.

ISBN 0-385-60462-9 (англ.)

ISBN 966-692-270-3 (серія)

ISBN 978-966-408-285-0 (укр.)

© Анатолій Саган, український переклад, 2007

© Видавництво “Навчальна книга — Богдан”, 2007

• ВСТУП •

ад Світокраєм, затінюючи під собою увесь діл, висне страховинне скупчення кипучих хмар. У самісінькім серці хмаровиння із луском та гуркотом буяє несамовита буря, вивільняючи свою руйнівну, смертяну енергію.

Чорний вихор, неначе гемон зла, шарпає свою жертву — величне колись Нижнє місто. Бурхливий водяний потік, на який перетворилася оскаженіла від бурі Крайріка, руйнує і змиває місто. Та, всупереч незгодам, нижньомістяни — нетряки, дрібногобліни, тролі-тягайла та інша братія, що допіру вчора снувала гамірними вулицями, а сьогодні вже мандрувала Великою дорогою Багнищем, якої теж не обминула стихія, ще плекають надію на краще. Разом зі своїми проводирями, Найвищим Академіком Кулькапом Пентефраксісом та Бібліотекарськими Лицарями, які ступають по землі, тягнучи на припонах свої повітряні човни, переселенці мріють розпочати нове життя у славнозвісному осередку волі та знань, простертому в далекому Темнолісі, — на Вільних галявинах.

Дорога їхня пролягає через Багнище — непевний край білястої тванюки та ядучих ям, що вибухають час від часу. Тут знайшли собі притулок численні тварі та чудовиська, вони полюють на хирляків та роззяв. Де кінчається Багнище, тягнеться підступна Крайземля, окутана нуртівливими

туманами, і той, хто наважиться поткнутись у цю мертвотну пустку, стає здобиччю духів, демонів, а то й найстрашнішої з потвор — темнолесника.

А далі починається сам Темноліс — він аж кишить різнами, чав-чавами, підступними рослинами, отруйними комахами... Дуби-кривавники, готові проглотити тебе живцем, трав'юни, що знекровлюють свою жертву, не залишаючи в її тілі жадної кровиночки, гнилесмоки, рибожаби, хробаколоди... Не менш небезпечні й тутешні дикі племена печерних череванів та підземних гарчунів — жорстоких безсловесних істот, які полюють зграями і живцем, ще теплу, шматують свою жертву.

Та відступати нікуди. А надто нині. І кожен із городян-переселенців чудово це усвідомлює. Для багатьох із них обраний шлях став шляхом до найбільшої пригоди у їхньому житті.

Але не тільки їм доводиться блукати в пошуках долі: чорний вихор уразив не саме лише Нижнє місто. Сестри-сорокухи Східного курника, біля якого закінчується Дорога Багнищем, здають собі справу, що торгівлю з Нижнім містом, джерело їхнього добробуту, назад уже не вернеш. Птахотварі замислюються, як жити далі, але, на відміну від мешканців Нижнього міста, керуються не райдужними сподіваннями, а жадобою кривної помсти.

Звістка про великий катаклізм докотилася й до Гоблінівських сельбищ, де завжди хутко дізнавались про чужу неміч, а дізнавшись, негайно ж користали з неї. У племінних хижах, де купи черепів та тисячі кістяки ніколи нікого не дивували, тільки й мови було, що про загарбницьку війну.

Але далекосяжні плани плекають не тільки гобліни. На Ливарних галявинах, — через дим та кіптяву вони більше скидаються на пекло, — невтомно кує змови та хитромудрі комбінації Емуель Шумограй. Він нетерпляче вижидає, коли ж до нього пристане спільник-однодумець. Коли ж нарешті тамтой укладає з ним спілку, це обертається для Емуеля несподіваними ускладненнями. І він вичавлює із себе тонкогубу посмішку.

— Я віддам їм Вільні галявини, — мимрить він зневажливо. — Хай живуть Невольничі галявини!

Чорний вихор шириться та розростається, а переселенці на Великій дорозі Багнищем дедалі множаться. Ледве волочачи ноги, вони плентають шляхом, а буря нещадно шмагає їх ливним дощем, діймає до кісток холодом і гасить надію на щасний кінець.

Вони розпочали нерівний бій. Їхній подальший шлях пролягатиме через узграниччя між Крайземлею та вабливим, але неймовірно підступним Присмерковим лісом — місциною, перетяти яку безпечно дано тільки сорокухам. Та саме там, де тракт кружляє, огинаючи манливі хащі, він уже починає руйнуватися...

Рада одна — шукати підмоги, а хто її не знайде — тому смерть.

* * *

Темноліс, Каменосад, Крайріка... Нижнє місто і Санта-фракс... Назви на мапі...

Та за кожною з них криються тисячі історій — як занотованих у стародавніх сувоях, так і переказуваних із покоління в покоління — історій, що їх переповідають ще й нині.

Подана нижче — лишень одна з них.

· РОЗДІЛ ПЕРШИЙ ·

АРМАДА МЕРТВИХ

у, то й що ж нам робити?

Громовий Вовкун відірвався від каютного вікна і втупив очі в сухого довготелесого стерничого, який поставив запитання.

— Хай там як, а бурі понад Нижнім містом чимраз несамовитіші, — кинув нетряк у вибіленому плащі з мордобрилячої шкіри.

Решта повітряних піратів, що сиділи за довгим столом, як один закивали головами на знак згоди.

— І на Дорозі Багнищем — хоч покотися, — додав він. — Ну хоч би тобі хто-небудь крамарював!

Серед тих, хто кивав головою, прокотився тривожний буркіт.

— Панове, панове, — промовив Громовий Вовкун, повертаючись на красне місце за столом, — не забувайте, що ми — небесні пірати. Може, кораблям нашим більше й не борознити небес, але ж ми однаково небесні пірати, горді й незалежні. — І він так грюкнув важеним п'ястуком по столі, аж підскочив кухоль із деревним пивом, поставлений перед

ним. — І ніякій бурі — хоч би й чорному вихорові — нас не здолати!

— І все ж я повторю своє запитання, — промовив сухореврий стерничий, бундючно пирхнувши. — Що нам робити? В армаді більше як тридцять залог. Це — триста ротів, що їх треба нагодувати, три сотні тіл, що їх треба зодягти, і триста гаманців, що їх треба чимось натоптати. Якщо торгівля на Дорозі Багнищем ляснула, то з чого жити? Перейти на болотниць та болотяну воду? — Він знову пирхнув.

— Нема багатства — нема піратства, — вирік нетряк.

Пірати за столом знову дружно закивали головами.

Громовий Вовкун ухопив зі столу кухля і припав до нього. Капітан мав зібрати думки.

Ген-ген над видноколом, там, де лежало Нижнє місто і починалася Дорога Багнищем, уже кілька тижнів гусли темні хмари. А два дні тому величезні їхні скупчення почали закручуватися у смоляний чорторий. Ось-ось мав схопитися чорний вихор — це було ясно як день.

Хай Небо заступиться за всіх, хто опинився під запоною лиховісного хмаровиння, подумав тоді пірат.

Нині Нижнє місто геть потонуло в буремному мороці, а Дорога Багнищем зовсім знелюдніла. Перед самісіньким початком бурі у Нижнє місто увійшла, карбуючи крок, численна бойова згряя сорокух і назад уже не вернула, а позо-стали птахотварі забралися з Багнищанської застави у Східний курник...

Громовий Вовкун гучно відсorbнуv із кухля і з грюком поставив його назад на стіл.

— Я вирядив ще одну пошукову групу, — якомога твердіше відказав він. — І поки ми не з'ясуємо всього остаточно, я особисто не поспішав би скиглити.

— Пошукова група! — гарикнув сухореврий стерничий. Він із грюком одсунувся від столу і підхопився зі стільця. — А за чим їй шукати? — стерничий обвів поглядом усіх присутніх. — Я маю новину, що можна непогано погріти руки

на Ливарних галявинах, тож-бо свої залози я слатиму саме туди. Хочете пристати до нас — ласкаво просимо!

З цими словами він прожогом опустив каюту.

— Шановне лицарство, *будь ласка*, — звернувся до зборів Громовий Вовкун і підніс руку, закликаючи всіх лишатися на своїх місцях. — Не кажіть “гоп!” Згадайте, що ми викували тут, ув Армаді. Не можна ж просто взяти і те все забути. Зачекайте, поки вернеться пошукова група.

— Поки вернеться група, — повторив нетряк, коли небесні пірати вже розходилися. — І ні хвилини довше.

Зоставшись у каюті сам, Громовий Вовкун підвівся з-за столу і приступив до вікна. За отороченими оливом шибами внизу відкривався краєвид на Армаду Мертвих.

А й справді, подумав він з гіркотою, *що* вони тут викували?

Коли літай-камені небесних кораблів почала вражати кам'яна пошесть, Громовий Вовкун та решта небесних піратів не стали дожидати повільної смерті своїх кораблів. Зібравшись разом, вони просто їх потрошили: краще вже так, аніж дивитися, як кам'яна пошесть одного за одним нівечить кораблі, обтинаючи їм крила.

З корпусів небесних кораблів на бляклому Багнищі повстав табір, звідки можна було робити зисковні здобичницькі виправи на Велику дорогу Багнищем. За тих лихолітніх часів то була хіба що злиденна пародія на небесне піратство. Та часами, коли край огортали тумани і схоплювався вітрюган, стоячи на своєму кварталдеку, він уявляв себе високо в небі, вільним, як снігун...

Вовкун дивився на приземлені кораблі, чії щогли, мов скинуті догори руки, п'ялися до неба, і до горла йому підступив клубок. На кораблях досі були видні їхні колишні назви, висявали тьмяним золотом їхні літери. “Вітряний млинок”, “Мрякогон”, “Туманоріз”, “Хмарожер”... Його власний корабель — “Небесний гарцівник” — перетворився на блага і збляклу примару колишньої слави. Так і зогніє він тут із часом, якщо не зуміє вирватися з білястої твані.

Ну звісно ж, йому вже зроду не літати, бо зогнив не тільки корабель, а й сам літай-камінь у самісінькім його серці. Якщо не знайдеться що протиставити кам'яній пошесті, то вже ніколи ані “Небесному гарцівникові”, ані “Вітряному млинку”, ані “Мрякогонові” — ані взагалі будь-якому кораблеві небесних піратів неба більше не бачити.

Густа липуча багнюка намертво присмокталася до корабельної обшивки, і колись неповторні повітроплавні судна скидалися тепер на химерні будівлі. А всілякі прибудови, що тулилися до них, розмиваючи конфігурацію чардака й обліплюючи облавки, мов здоровенні небесні медузи, надавали кораблям іще дивочнішого вигляду.

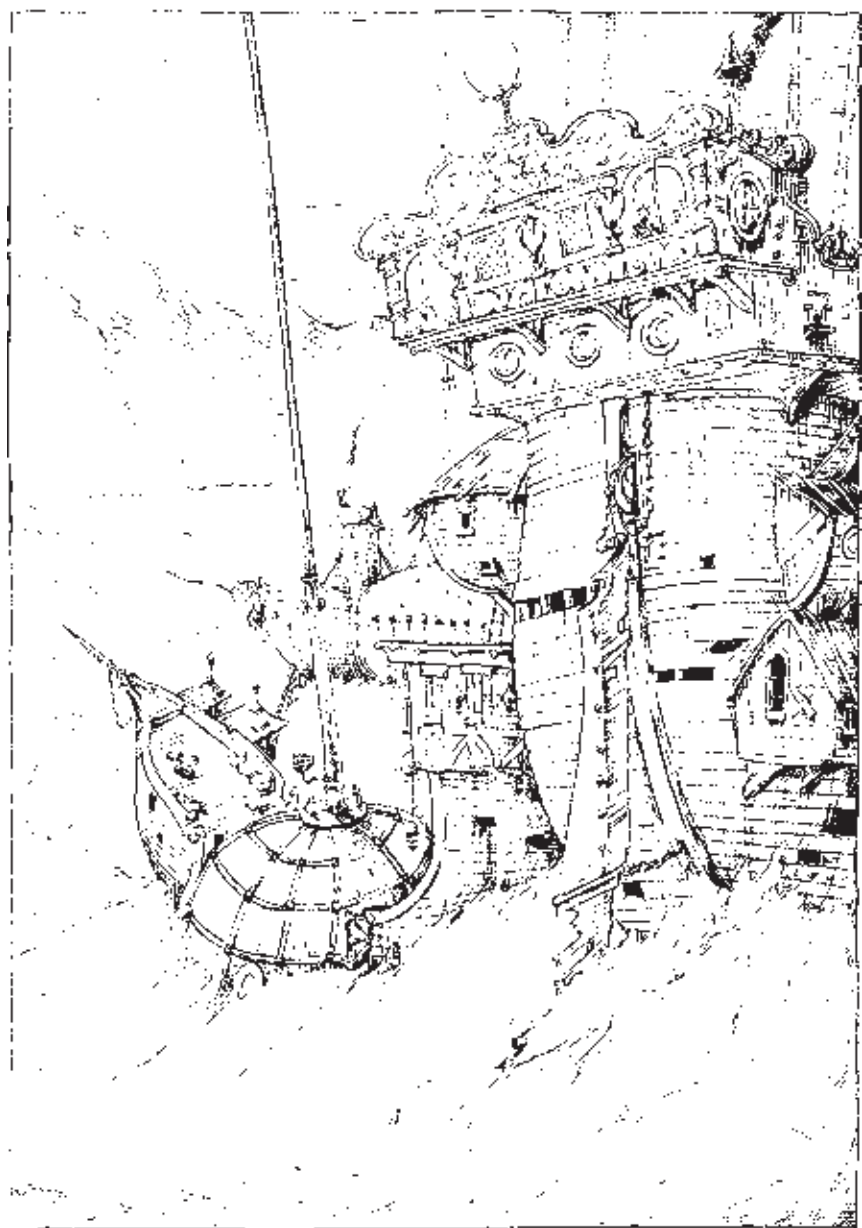
Яке майбутнє чекало на них? подумав Громовий Вовкун. І чого можна було сподіватися тим усім, хто звав домівкою Армаду Мертвих?

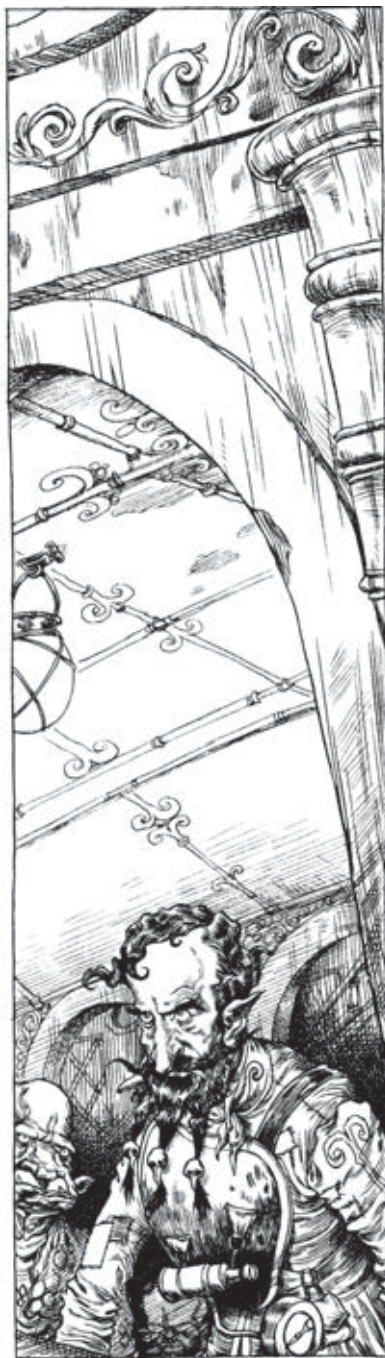
Капітан узяв далекогляда, почепленого на нагруднику, приклав до ока і навів на далекий небокрай.

Крізь чорні непроникні хмари не було видно нічогісінько — ані Нижнього міста, ані Великої дороги Багнищем. Далекий Каменосад, зазвичай ясний проти неба, і той був цілковито схований за важкою небесною запоною.

Громовий Вовкун зітхнув. Він спустив окуляр і вже хотів був відвернутись од вікна, коли це зауважив якийсь рух. Він удруге підніс далекогляда до ока і навів різкість. Так, він не помилився, ген-ген удалині ступали сім, вісім... дев'ять постатей. То йшла пошукова група.

Повертаються так скоро? здивувався Вовкун, і йому аж у шлунку замлоїло-забурчало від розчарування. Двійко небесних піратів тримали в руках жердини з припасованими до них великими клітками для жаровень. У клітках було повно вугілля зі світляку, воно палало яскраво-фіолетовим полум'ям, освітлюючи зрадливе Багнище, аби, часом хтось, загавившись, не вскочив у піщану трясовину, не наступив на ядучу яму, ладну вибухнути будь-якої миті, або не втрапив до лабетів мордобрила, ласого до м'яся заброд...

— Ну, як успіхи? — гаркнув Громовий Вовкун, виткнувшись у каютне вікно, коли пошуковці вже підходили до кораблів.

Та він уже вгадував їхню відповідь. За плечима в них теліпалися порожні лантухи, промовистіші за будь-які слова. З таким самим успіхом вони і вдома могли б сидіти.

— Порожньо, хоч покотись, — прокричав йому на відповідь високий міський гном із пов'язкою на оці.

— На дорозі — ані лялечки! — додав інший. — А сорокухи, мабуть чкурнули у Східний курник.

— Зате насеред Багнища здибали оцю парочку, — докинув третій — високий і худючий плескатоголовий гоблін із чималим кільцем у носі. — Присягають, що вони самі до нас ішли. Кілька марничок — ото й усе їхнє добро.

І тільки тут Громовий Вовкун примітив у натовпі двох незнайомих молодиків. Один мав на собі бібліотекарську одіж та каптур на голові — мабуть, рятувався од вітру, що дув на Багнищі. Другий — вищий і міцніший на вигляд — був виряджений у